

Protokoll fra Teams-møte i rovviltnemnda for region 8 den 11.6.2024

Sted: Teams

Tid: kl. 9–12 (tre timer møte og to timer forberedelse)

Deltagere

Rovviltnemnda	Andre
Nils Einar Samuelsen, leder t.o.m. sak 30/24	John Willy Hofsvang, Rovviltets Røst
Fred Johnsen, nestleder t.o.m. sak 30/24	Anne Margrethe Vadder, Rovviltets Røst
Trine Noodt, medlem	Johan Ivvar Gaup, Kautokeino Flyttsamslag
Karen Anette Anti, medlem	Henriette L. Diesen, NOAH – for dyrs rettigheter
Rikke Håkstad, vara	Åse Stenersen, SNO Finnmark
Marlene Bråten, leder fra sak 31/24	Marte Synnøve Løvaas, Sørreisa kommune
Johan Johansen Eira, nestleder fra sak 31/24	Ørjan Holm, Norges Miljøvernforbund
Benjamin N. Furuly, medlem	Alette Sandvik, Foreningen Våre Rovdyr
Halgeir Strifeldt, medlem	Birgit D. Nielsen, Mattilsynet
	Elida Langstein, prosjektet Næring og Rovvilt
	Terje Størseth, Lyngen kommune
	Berit E. Gjerstad, Mattilsynet
	Emil Halvorsrud SNO Troms
	Inga M. Lillevoll, prosjektet Næring og Rovvilt
	Nils-Ante Triumpf, Reindriftsavdelinga SFTF
	Aase Berg, Landbruksavdelinga SFTF
	Anne Marie Sagen, Miljøavdelinga SFTF
	Rasmus Høyning, Miljøavdelinga SFTF
	Andreas Røsæg, Miljøavdelinga SFTF

Sakliste

27/24 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 2
28/24 Orienteringer	s. 2
28/24B Anmodning om økt bevilgning av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak	s. 2
29/24 Saker til informasjon	s. 3
30/24 Arbeid med forvaltningsplanen	s. 4
31/24 Rovviltnemnda konstituerer seg	s. 14
32/24 Fremdriftsplan, neste møte	s. 14

27/24 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Godkjent som innstilt.

Merknad: Medlem Karen Anette Anti fikk ikke Teams-innkalling til møtet. Bare saksfremstillinger i e-post sendt ut 5.6.2024. Sekretariatet beklager feilen.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 11.6.2024.

28/24 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

28/24B Anmodning om økt bevilgning av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak

– Vedtak –

Rovviltnemnda sender brev til Klima- og miljødepartementet med kopi til Miljødirektoratet, brevet viser til Troms fylkesting sin uttalelse av 15.3.2024, med tittel *Regjeringen må legge inn flere midler til FKT ordningen i region 8*. Rovviltnemnda sender slikt brev:

Anmodning om økt bevilgning av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak

Rovviltnemnda for region 8 beklager sterkt at midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak er redusert i forhold til 2023. Konfliktnivå, søknader og omsøkt beløp har økt drastisk de siste årene. Rovviltnemnda gjengir her Troms fylkesting sin uttalelse av 15.3.2024:

Regjeringen må legge inn flere midler til FKT ordningen i region 8

Troms og Finnmark fylker er av landets største beiteområder for tamrein og sau. Mange mennesker livnærer seg på å benytte de gode utmarksbeitene som regionen har, og de har også stor betydning for sjølvforsyninga og matsikkerheten.

Området har også bestander av alle rovdyrartene som er i norsk fauna, og som stortinget har bestemt et bestandsmål på. Dette gir ofte store utfordringer for beitenæringa, og medfører konflikt mellom motstridende interesser. Det er for mange beitebrukere store utfordringer med lønnsomheten i drifta på grunn av tap til rovdyr. Dette gjelder også innenfor det som rovdyrforvaltningen kaller for beiteprioriterte områdene (B).

Å forebygge tap av beitedyr til rovvilt er krevende. Tiltaket som har vist best effekt for å hindre tap er å skille rovvilt og beitedyr i tid og rom. I praksis betyr dette å redusere tidsrommet hvor sau/rein og rovvilt kan komme i konflikt. Alle slike tiltak vil gå på bekostning av utnyttelsen av utmarksbeiteressursene.

For å redusere tapene og konflikten har det blitt opprettet en tilskuddsordning som kunngjøres gjennom Klima og miljødepartementets årlige rundskriv, såkalt forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT midler).

Ordningen gjelder søknader om tiltak som forventes å ha direkte tapsreducerende effekt, f.eks. tidlig nedsanking, rovdryavvisende gjerder, hjemmebeite, elektronisk overvåking, forskningstiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, driftsomstilling m. fl.

Søknader om midler fra beitenæringer og andre aktuelle instanser og tildelinger de siste 4 årene viser en stor økning i søknader om midler og en nedgang i tildelinger fra departementet.

Det ble i 2021 søkt om 50.661.974 kr og tildelt 16.000.000

Det ble i 2022 søkt om 66.115.552 kr og tildelt 14.500.000

Det ble i 2023 søkt om 82.796.555 kr og tildelt 14.000.000

Mens det ble i 2024 søkt om 86.445.691 kr og tildelt 13.000.000

Utfordringene med rovviltforvaltningen i Region 8 har ikke blitt mindre, men økt. Dette er en stor bekymring også for fylkestinget i Troms. Det er derfor svært uhensiktsmessig at midlene som stilles til rådighet gjennom FKT ordningen er blitt redusert for 2024.

Dette vil fylkestinget i Troms beklage på det sterkeste. Fylkestinget krever at det tildeles langt flere midler til FKT ordningen. Det er behov for et langt større fokus og midler til rovviltforvaltningen i region 8.

Fylkestinget mener at staten i større grad må erkjenne de store utfordringene som eksisterer knyttet til rovviltforvaltningen og beitenæringen i Troms og Finnmark. Dette må tas på alvor gjennom økte virkemidler og prioriteringer for å balansere forholdet mellom rovvilt og beitenæring i regionen.

Rovviltnemnda forventer at FKT-bevilgningen til region 8 økes.

29/24 Saker til informasjon

Avslag på søknad om felling av bjørn i Karasjok kommune

Avtale om interkommunalt samarbeid om skadefelling

Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv i Alta kommune

Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv i Båtsfjord kommune

Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv i Kvænangen kommune

Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv i Nordreisa kommune

Dialog og evaluering interkommunalt skadefellingslag

Endringer i forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt

Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak

Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret versj. 28.april2020

Høring av forslag til endring i forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader

Høringsbrev

Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2023-2024

Kvoteprosent for betinget skadefelling av gaupe 2024,2025 – regionene 4 , 7 og 8

Kvoteprosent for betinget skadefelling av ulv - våren 2024 - hele landet

Om tiltak for å redusere tap av tamrein under kalvingsperioden

Oppdatering av styringsdialogen med rovviltnemndene
Oppnevning av medlemmer fra Finnmark fylkesting til rovviltnemnda
Protokoll – Dialog og evaluering interkommunalt skadefellingslag – Gratangen kommune
Spørsmål om vertskommune for skadefellingslag sør i Troms og i nordre Nordland
Svar fra Tjeldsund kommune til Nordre Tjeldsund Beitelag – interkommunalt skadefellingslag
Tillatelse til skadefelling av bjørn i Porsanger kommune
Tillatelse til skadefelling av bjørn i Reinbeitedistrikt 1-2-3 – Sør-Varanger kommune 8.–9. mai
Vedrørende vedtaksmyndighet for brunbjørn 2024

30/24 Arbeid med forvaltningsplanen

– Vedtak –

Rovviltnemnda behandlet høringsuttalelser til og med delmål i forvaltningsplanen. Nemnda ber sekretariatet oppdatere utkastet til forvaltningsplan i henhold til nemndas svar på høringsuttalelsene som er behandlet.

Sekretariatet har sortert alle deler av uttalelsene etter tema. Sekretariatet har nå startet prosessen med å foreslå svar til de ulike høringsinnspillene. Forslagene her blir derfor sekretariatets saksfremstilling. Disse går gjennom på møtet og blir i godkjent protokoll rovviltnemndas svar på høringsinnspillene. Her kommer første del for behandling av nemnda.

Behandling av høringsuttalelser til revidert forvaltningsplan for rovvilt

Høringsinstanser

8 representanter fra landbruksnæringa i Dyrøy kommune
ARV – Aktivt rovdyrvern
BirdLife Norge
Dyrøy kommune
Finnmark Bondelag
Finnmark fylkeskommune
Finnmark Sau og Geit
Foreningen Våre Rovdyr
Indre Lyngenfjord beitelag
Karasjok kommune
Kautokeino flyttsamelag
Mattilsynet region nord
Mauken/Tromsdalen reinbeitedistrikt
Naturresurs- og rennæringsenheten, Länsstyrelsen i Norrbottens län
Nesseby villsaulag
NMBU – Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Miljøvernforbund
Polmak Flyttsamelag
Reinbeitedistrikt 6
Reinbeitedistrikt 23 Seainnus, Navggastat
Reinbeitedistrikt 26 Lákkonjárga
Reinbeitedistrikt 28 Cuokcavuotna, Bergsfjord
Reinbeitedistrikt 30A Oarjjabealli

Reinbeitedistrikt 33 Spalca
Reinbeitedistrikt 33T Ittunjárga
Sametinget
Skibotn Saubeitelag
Tana kommune
Troms Bondelag
Troms fylkeskommune
Troms reindriftssamers fylkeslag
WWF Verdens naturfond
Østre Sør-Varanger Reinbeitedistrikt 1-2-3 og Reinbeitedistrikt 5A/C Pasvik

Slik har rovviltnemnda vurdert de høringsuttalelser som har kommet inn

Rovviltnemnda er takknemlige for alle høringsinnspill som har kommet inn, mange er meget grundige. Nemnda har gått gjennom alle uttalelser. Fra disse har vi klipt ut, gjort noen forkortelser, og forsøkt å samle alle innspill fra alle uttalelser etter tema. For å lese uttalelsene i sin helhet med henvisninger og vedlegg viser vi til den enkelte uttalelse. Vi har systematisert for lettere å se uttalelsene samlet. Videre har vi under hvert innspill kommentert med vår vurdering. Vi tar alle innspill på alvor, og vi har forsøkt å begrunne våre valg. Der vi tar innspillene til orientering, så tar vi med oss disse i vårt videre arbeid for å nå den overordnede målsettingen. Der vi har funnet det hensiktsmessig har vi oppsummert alle uttalelser innen et tema med en konklusjon, her angir vi også om vi gjør endringer i forvaltningsplanen på bakgrunn av innspill.

For å gjøre det enklere å skille hva som er høringsforslag, uttalelser og nemndas svar på uttalelsen så er teksten gitt i ulike skrifter, henholdsvis Calibri, Arial og Open Sans. I høringsforslaget er tekst som tas ut merket rødt mens tekst som tas inn er merket blått.

Dersom noen av de som har avgitt uttalelse mener at hele eller deler av uttalelsen ikke har blitt hørt, eller at nemnda har forkortet eller sammenfattet deres uttalelse uriktig, ber vi om snarlig tilbakemelding, slik at alle innspill kan tas med i vurderingen før nemnda vedtar planen.

Forord

Rovviltforvaltning handler om rovvilt, beitedyr og mennesker, den har sitt fundament i politikk. Norge er et konstitusjonelt monarki der makten er fordelt mellom det lovgivende og bevilgende Stortinget, den utøvende Regjeringen og de dømmende domstolene. Ut fra dette systemet har vi fått rovviltforskriften, og med den har rovviltnemnda fått myndighet.

I vår forvaltning skal vi forholde oss til rovviltforskriften som sier nøyaktig hvor mye rovvilt som skal registreres innenfor regionen. Den sier også hvordan vi skal registrere og telle rovviltet. Det er vår oppgave at de registrerte rovviltbestandene på sikt ligger på bestandsmålet. Med den forutsetningen skal vi gjennom differensiert forvaltning og prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, samt anbefalinger om bruk av landbruks- og reindriftspolitiske virkemidler, minimalisere tap av beitedyr. Vi skal også redusere konflikter med utspring i beitedyr og rovvilt.

Rovviltartene og naturen de er en del av har en verdi i seg selv, også utover nytteverdien for mennesker. For mange er rovviltet symbolarter for intakt natur, som det har en verdi å kunne oppleve, eller bare vite at finnes. Naturmangfoldet har aldri før vært under større press, enten en ser

det lokalt eller internasjonalt.

Vi ser at det å forvalte rovviltartene på bestandsmålene truer naturgrunnlaget for samisk kultur. Vi er klar over at rovviltforvaltning har psykososiale konsekvenser. Vi ser at vår forvaltning stedvis fører til at sauebruk blir lagt ned og at godt beiteland gror igjen, at kulturlandskap og arter som er knyttet til dette forsvinner. Dette er ytterligere aktualisert av den geopolitiske situasjonen, hvor Hurdalsplattformen svarer med et mål om 50 prosent norsk selvforsyning. Klimaendringer påvirker avlinger, reinbeiter og reinflytting. Stadig nye arealinngrep, utmarksbasert næringsliv og ferdsel i naturen beslaglegger arealer både fra beitedyr og rovvilt. Generasjoners opparbeidede kunnskap om matproduksjon og selvberging basert på lokale ressurser står i fare for å forsvinne. Det er krevende å oppnå den todelte målsetting om både rovvilt og beitedyr i norsk natur.

Vi vil takke alle som har bidratt med meninger og innspill til forvaltningsplanen. Videre vil vi takke Bondelaget og Bonde- og Småbrukarlaget for konsultasjoner, og referansegruppa og de seks arbeidsgruppene for deres innspill. En særlig takk til arbeidsgruppe for erfaringsbasert kunnskap, som har levert et pionerarbeid som er viktig langt utover denne forvaltningsplanen.

Takk til Statsforvalteren og ikke minst til prosjektleder Ragnhild Oline Eliassen, som har administrert prosessen. Takk til Miljødirektoratet som gjennom økonomisk støtte har muliggjort en bred involvering i rulleringsprosessen. Med denne planen vil vi fortsette det kontinuerlige arbeidet for å komme nærmere det todelte målet om både rovvilt og beitedyr i region 8.

BirdLife Norge – forord

I forordet anføres bestandsmål for fredete rovviltarter som en trussel mot samisk kultur, men at også arealinngrep, utmarksbasert næringsliv og ferdsel i naturen ved sin arealbruk er trussel både mot beitedyrsdrift og rovvilt. Takksigelse rettes først og fremst til Norges Bondelag og Norges Bonde- og Småbrukerlag, og til referansegruppa og seks temavise arbeidsgrupper for deres innspill, der erfaringsbasert kunnskap framheves som et pionerarbeid med viktighet langt ut over forvaltningsplanen.

Sammen med flere andre var BirdLife Norge invitert til og deltok i et Teams-møte i oppstartsfasen for arbeid med revidert forvaltningsplan for rovvilt i Region 8. Organisasjonen ble invitert til å komme med innspill til planen og dette ble oversendt, basert på dokumentasjonsmateriale fra Rovbase, Organisert beitebruk, reindriftsnæringens årlige ressursregnskaper, og ut fra kunnskap organisasjonen kontinuerlig har samlet over en periode på mer enn 50 år om de to ørneartene i Norge. BirdLife har ikke fått tilbakemeldinger om innspillet verken i de tematiske arbeidsgruppene innspill, eller i forslaget til forvaltningsplan. Dette signaliserer ganske klart at forslaget til revidert forvaltningsplan må oppfattes som et næringspolitisk dokument mer enn det mandatet Rovviltnemnda har gjennom politisk vedtatte målsetninger i Rovviltforliket fra 2004 og seinere revideringer, og Rovviltforskriften.

Nemndas svar på uttalelsen fra BirdLife Norge – forord

Birdlife Norge har gjennom hele rulleringsprosessen, og i sitt hørings svar bidratt med et omfattende kunnskapsgrunnlag til nemndas arbeid med forvaltningsplanen.

Rovviltnemnda er takknemlige for dette bidraget. I forvaltningsplanen eller i vedlegg vil rovviltnemnda kortfattet oppgi hvem som har sittet i arbeidsgruppene og hvem som har

bidratt med innspill til forvaltningsplanen.

Foreningen våre rovdyr – forord

Rovviltnemnda skriver følgende: «Vi ser at vår forvaltning fører til at sauebruk blir lagt ned og at godt beiteland gror igjen, at kulturlandskap og arter som er knyttet til dette forsvinner». Det er ikke rovdyrene, men landbrukspolitikken som har ført til at kulturlandskapsområder som tidligere ble slått eller beitet med lav intensitet i dag trues av at de dyrkes opp og gjødsles eller at områdene gror igjen. Beitingen i de artsrike naturbeitemarkene opphører sjelden fordi rovdyr tar beitedyr, men fordi små gårder legges ned og fordi dyrene holdes inne i fjøset i større deler av året. Dette skjer som følge av dagens politikk. Det er ikke riktig å gi rovdyrene skylden for denne utviklingen og her må nemnda klare å forholde seg til forskning og ikke gjentakende myter.

Nemndas svar på uttalelsen fra Foreningen våre rovdyr – forord

Rovviltnemnda er bevisst at utviklingen i landbruket styres av langt mer enn rovviltforvaltning. Likevel, det er i den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt vi har vårt mandat. Rovviltet er aldri skyldig, men vi erkjenner at rovviltforvaltningen, som er basert på politikk, har konsekvenser for både mennesker, rovvilt, beitedyr og øvrig natur.

Innledning

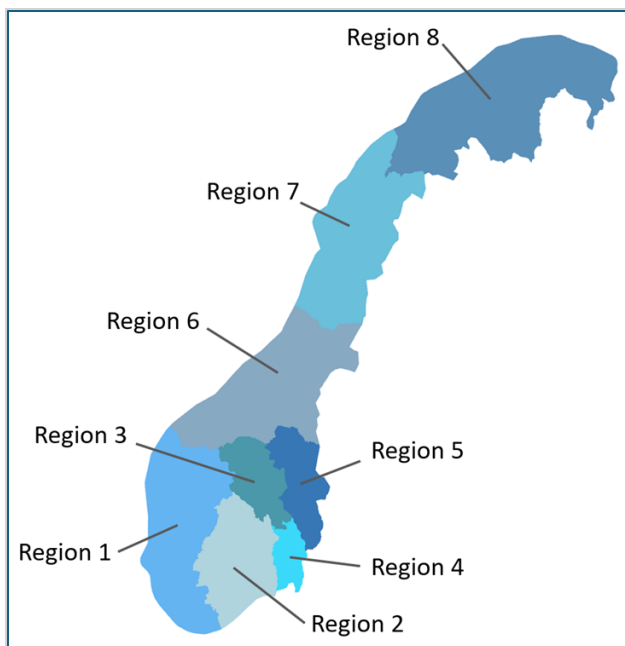
I Norge har vi bestander av fire store rovdyrarter: jerv, gaupe, ulv og brunbjørn. I tillegg har vi kongeørn. Rovviltnemnda er forpliktet til å forvalte i tråd med Stortingets todelte målsetting og de nasjonale bestandsmålene. Målsettinga skal nås gjennom geografisk differensiert forvaltning.

I 2004 ble rovviltforvaltningen i Norge delt inn forvaltningsregioner. Region 8 består i dag av Troms og Finnmark – Romsa ja Finnmarku og er den nordligste rovviltregionen. I sør grenser regionen til rovviltregion 7 - Nordland fylke, Sverige og Finland, mens den i øst grenser til Russland. Region 8 har et areal på 74 546 kvadratkilometer.

I sør grenser regionen til rovviltregion 7, Nordland, mens den i sørøst grenser til Sverige, Finland og Russland. Rovdyrene beveger seg over store avstander og krysser både fylkes- og landegrenser. Derfor er rovviltforvaltningen i tilgrensende områder også av betydning for rovviltforvaltningen i region 8.

Det er rovviltnemnda i hver region som har hovedansvaret for forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. For kongeørnbestanden gis det ikke rom for bestandsregulerende tiltak, men myndigheten til å fatte vedtak om skadefelling på kongeørn er gitt til statsforvalteren.

Rovviltnemnda i Troms og Finnmark er satt sammen av seks personlig oppnevnte representanter og deres varaer. Fire av dem er fra Fylkestinget, oppnevnt av Klima- og miljødepartementet etter forslag fra Fylkestinget. De to resterende oppnevnes av Sametinget. Oppnevningsperioden er på fire år og nemnda velger sin egen leder.

Figur 1: Kart over rovviltregionene

FKT-midler

Miljødirektoratets tilskuddsordning til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Kan søkes på av beitebrukere, forskningsinstitusjoner, kommuner m.m.

Søknadsfrist: 15. januar

Erfaringsbasert kunnskap

Generasjoners opparbeidede kunnskap, eksempelvis om naturen og samspill mellom arter. Kunnskap og praksis utvikles fortløpende i takt med endring av forutsetninger og behov. Kunnskapsoverføring skjer som regel muntlig og gjennom praktisk

I tillegg til å sikre levedyktige bestander av rovvilt i sine naturlige leveområder, skal rovviltnemnda ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, samt naturgrunnlaget for samisk kultur.

Rovviltnemnda skal gjennom forvaltningsplanen og fornyinger av denne redegjøre for hvordan vi vil anvende vårt handlingsrom. Her skal vi fastsette rovviltprioriterte og beiteprioriterte områder og sette rammer for prioritering av midler til skadeforebyggende og konfliktdempende tiltak. Dessuten skal planen gi anbefalinger om en samordnet bruk av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler, for å redusere tap og konflikter. Forvaltningen må skje på en slik måte at rovviltbestandene på sikt vil være på regionens mål.

BirdLife Norge – Innledning

Som redegjort for i tidligere innspill til oppstart av arbeidet med en revidert forvaltningsplan og bygd på tilgjengelig statistikk fra Rovbase.no, Organisert beitebruk (OBB) og Reindriftsnæringens årlige ressursregnskaper, har kongeørn ingen stor betydning som skadegjører for beitedyr i region 8, med unntak av et fåtall områder i Midt-Troms med konsentrerte og forhøyete antall kongeørndrepte reinkalver på flere kalvingsplasser enkelte år. Med henvisning til de siste års ressursregnskaper for reindriftsnæringen, der tilgang på seinvinter- og tidlige vårbeiter er understreket som ekstremt viktige for simler før kalving, bør det i ny forvaltningsplan være grunnlag for å sette søkelys nettopp på disse områdene for å finne sammenhenger mellom frekvensen av kongeørnskade og andre naturgitte eller driftspåvirkede tapsfaktorer som grunnlag for å sette rovviltets rolle inn i en helhetsforståelse. Det er også grunn til å sette søkelys på hvordan kongeørna som skadegjører er vurdert og forvaltet i reindriftsområdene i tilgrensende områder i Sverige og Finland.

Nemndas svar på uttalelsen fra BirdLife Norge – Innledning

Det er absolutt ønskelig med mer kunnskap om sammenhenger mellom frekvens av kongeørnskade og naturgitte eller driftspåvirkede tapsfaktorer. Som BirdLife Norge har bemerket finnes det mye kunnskap om kongeørn, men akkurat på dette feltet har vi lite kunnskap. Nemnda legger til under forskningsbehov: «Er det sammenheng mellom

frekvensen av kongeørnskade og naturgitte eller driftspåvirkede forhold?»

NOAH – for dyrs rettigheter – Innledende kommentarer

NOAH har det vanskelig å se at den foreslåtte planen er i samsvar med den grunnleggende intensjonen i naturmangfoldloven, den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold) og Bernkonvensjonen. Forslaget til ny forvaltningsplan er bygget opp slik at bestandsregulering og skyting av de store rovdyrene er et sentralt tiltak for å takle de ulike konfliktene som kan oppstå fra tilstedeværelse av mennesker i rovdyrenes leveområder og omvendt. Det er verken i samsvar med Bernkonvensjonen eller naturmangfoldloven å ty til skyting som hovedtiltak; myndighetene er forpliktet til å finne og igangsette andre ikke-letale løsninger og skyting kan påberopes kun unntaksvis. Dette gjelder både for næringsinteresser og konfliktredning mer generelt. Håndtering av interaksjoner mellom de store rovdyrene og mennesker, er et eget (og meget omfattende) fagfelt som er i rask utvikling, men dessverre kan man ikke se noen spor av det i den foreslåtte planen.

Nemndas svar på uttalelsen fra NOAH – for dyrs rettigheter – Innledende kommentar

Rovviltnemnda bruker de verktøyene vi er gitt gjennom det lovverket vi forvalter, hvor rovviltforskriften og forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader gir vårt handlingsrom jf. naturmangfoldloven.

Forvaltningsmål

Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn presist på regionens bestandsmål. Bestandsmålene skal oppnås i A-områdene. I B-områdene tillates det ikke at rovvilt etablerer seg. Hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser skal ivaretas på best mulig måte.

Forvaltningsmål

Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv og bjørn presist på regionens bestandsmål. Bestandsmålene skal oppnås i A-områdene. I B-områdene tillates det ikke at rovvilt etablerer seg. Innenfor rammen av den todelte målsettingen om både beitedyr og gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i norsk natur, skal næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas på best mulig måte.

BirdLife Norge – forvaltningsmål

Når det i utgangspunktet er sagt at kongeørn skal forvaltes «... presist på regionens bestandsmål ...», er det nødvendig å minne om at det er gitt tallfesta mål for kongeørnbestanden i Norge, men ikke i de enkelte fylker eller rovviltregioner. Samtidig er det sagt at tallene antas for å være nær naturgitt nivå for kongeørn i Norge ut fra artens naturgitte næringsgrunnlag. Forvaltningsmål er å holde dette nivået. Tidlige bestandsestimater for kongeørn i Norge er fra 1952 (Yngvar Hagen). Hans estimater må oppfattes som lite konkretiserte «anslag». Kvalifiserte tallberegninger ble gjort av samme forfatter i 1972 etter en spørreunde til samtlige kommunale viltnemnder. Overvåking av kongeørn (og andre rovfugl-arter) ble igangsatt på 1970-tallet og er seinere systematisert, etter hvert basert på digitalisert metodikk, og har god geografisk dekning og et betydelig data-dokumentert tallgrunnlag for beregning av kongeørnbestanden. Etablerte kongeørnpar er svært forutsigbare nettopp fordi de i utgangspunktet er helårs og livslangt territoriale.

Gjennom siste 20-30 år er det etablert samarbeid mellom kongeørnforskere i Norden, med årlige oppsummeringer av bestandssituasjon og unge-produksjon. Konklusjonen de siste 15-20 åra har vært at vi har en stort sett balansert kongeørnbestand i Norden med lite indikasjoner på bestandsendringer. Dette til tross for at ungeproduksjonen i snitt har vært påfallende lav og over tid har gått ned fra +/- 0,40 til 0,25/0,26 unger i snitt pr. par og år. For kongeørn som lavt reproduserende, territorial art og når territoriekamper synes å være viktig dødsårsak for voksne kongeørner, indikerer dette at kongeørnbestanden i Norge (og Norden?) synes å være stabilisert på balansenivå. Dette er helt i overensstemmelse med politisk vedtatt målsetting for arten. Derfor er det meningsløst å diskutere behov for å forvalte kongeørn «...presist på bestandsmål». Bestanden er der allerede og har trolig vært der de siste 15-20 åra. Når ungeproduksjonen også synes å være balansert i forhold til dette, er det ikke behov for å spandere tid og krefter på å gjøre tiltak for å oppnå det naturgitte forhold allerede har etablert. Det inkluderer nødvendigvis også den ikke-hekkende del av bestanden (inntil 5-6 års alder).

Nemndas svar på uttalelsen fra BirdLife Norge – forvaltningsmål

Rovviltnemnda er enig, det er ikke noen forvaltning av kongeørn. Vi endrer forvaltningsmålet på dette punktet. Rovviltnemnda vil også endre for ulv, som heller ikke har bestandsmål i region 8, og setter derfor et noe justert forvaltningsmål. Rovviltnemnda setter også inn et kortfattet kapittel om ulv, som for de andre roviltartene.

ARV – Aktivt Rovdyrvern – bestandsmål

Mener en praksis hvor roviltbestandene forsøkes forvaltet presist på bestandsmålene er en ren politisk og ikke faglig tilnærming. Mener bestandsmålene i Norge initielt var minimumsmål, og at dette gradvis har endret seg, noe som er feil lovanvendelse. Bestandsmålene må forstås som minimumstall. Med dagens roviltbestander er hvert individ viktig for det genetiske mangfoldet og for at bestandene skal overleve på sikt. Det å forvalte roviltet på bestandsmålet truer eksistensgrunnlaget for roviltet.

Påpeker at roviltnemnda ikke nevner at det er roviltnemndas oppgave å ivareta og styrke roviltet til levedyktige bestander i regionen. ARV mener det er veldokumentert at Rovviltnemnda ikke makter å oppfylle sin oppgave i det to av fire arter ligger under bestandsmålet i regionen, samtidig som kritisk truet ulv ikke ivaretas når genetisk viktige individer trer inn i regionen fra øst.

Rovviltnemnda legger selv til grunn at vi har med en voksende roviltbestand. Tallenes tale er klare. Dette medfører ikke riktighet.

Nemndas svar på uttalelsen fra ARV – Aktivt Rovdyrvern – bestandsmål

Nemnda er enig i at det å forvalte roviltbestandene presist på bestandsmålene er politisk fundert. Like fullt er det nemndas oppgave. Samtidig er det et absolutt krav i naturmangfoldloven § 18 at uttak ikke skal true bestandens overlevelse, det må forvaltningsmyndigheten alltid vurdere, uavhengig av om bestandsmålet er nådd regionalt eller nasjonalt. Det er også et krav at formålet ikke kan nåes på annen tilfredsstillende måte. I region 8 opplever roviltnemnda den todelte målsettingen som to motstridende hensyn som overlapper hverandre der det er kritisk for begge.

Når det gjelder registrerte rovviltbestander, og utviklingen for disse over tid i region 8, i Norge og i Skandinavia, vil vi vise til Rovdata.

Foreningen våre rovdyr – bestandsmål

Rovviltnemnda legger til grunn i sitt arbeid med ny forvaltningsplan at rovviltbestandene skal forvaltes slik at de ligger «på bestandsmålet» og at det å forvalte rovviltartene på bestandsmålene truer naturgrunnet for samisk kultur. Det er hverken mulig eller biologisk forsvarlig å forvalte de store rovdyrene på eksakte bestandsmål. Disse artene har store naturlige svingninger i bestandene fra år til år som en følge av varierende næringstilgang, klimatiske forhold og andre økologiske forhold. Norge har forpliktet seg gjennom Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven til å sikre overlevelsen til de store rovdyrene i landet.

Nemndas svar på uttalelse fra Foreningen våre rovdyr -bestandsmål

Rovviltnemnda er enig i at det ikke er mulig å forvalte rovviltartene eksakt på bestandsmålet. Dette skyldes både biotiske og abiotiske faktorer, herunder også reindrifsmessige grep i forhold til disse faktorene og rovviltet selv, samt hvordan politikk, forvaltning og samfunnet ellers gir intensiver for hvordan dyreeier drifter.

Politikk og forvaltning samt mennesker, beitedyr, rovvilt og øvrig natur påvirker hverandre i et nettverk hvor summen av påvirkninger, i vår region, gjør at rovvilt til dels er avhengig av tamme beitedyr, mens lønnsom drift av beitedyr til dels ikke tåler rovvilttap. Beitedyr og rovvilt er de to faktorene i dette nettet som rovviltnemnda med myndighet kan påvirke. Med disse premissene er bestandsmålene et politisk kompromiss som rovviltnemnda er forpliktet til å styre etter.

Mauken Tromsdalen reinbeitedistrikt – det todelte målet

Reindriften i Mauken/Tromsdalen har over tid hatt store og økende tap til rovvilt. Vi ser også at man ikke klarer oppfylle intensjonen som ligger i stortingets todelte mål. Nemlig bærekraftig beitenæring og samtidig ivareta rovviltet.

Soneinndeling, A og B soner: dette bør oppheves, da dette ikke fungerer i praksis.

Nemndas svar på uttalelsen fra Mauken Tromsdalen reinbeitedistrikt - det todelte målet

Rovviltnemnda er bevisste denne utfordringen. Når det gjelder soneforvaltning er det ikke soneforvaltning på kongeørn. Rovviltnemnda er av den oppfatning at soneforvaltning av ulv er en forutsetning for dagens reindrift. Når det gjelder gaupe ser rovviltnemnda at soneforvaltningen ikke fungerer innad i region 8, fordi gaupa trenger store arealer, og den lever hovedsakelig av tamme beitedyr. For bjørn og jerv i forhold til sau er soneforvaltning potensielt et godt tiltak, mens det blir vanskeligere når det gjelder rein, fordi det er reindriften over hele regionen, og den enkelte reineier har ikke frihet til å flytte reinen bort fra rovviltet.

NOAH – for dyrs rettigheter – kritiske til presise bestandsmål

NOAH er kritisk til at rovviltnemnda har som mål å forvalte rovdyrartene presist på bestandsmålene. Det må ikke lenger være et politisk mål at de truede rovdyrene skal

fortsette å være truet. Bestandsmålene må opp, og de må ikke defineres som maksimumsmål på tvers av biologisk og juridisk logikk. NOAH gjør oppmerksom på at «bestandsmål» tradisjonelt innenfor biologien blir satt som minimumsmål for truede arter – et mål å strekke seg etter på vei mot at bestander ikke lenger skal være truet. Den politiske omdefineringen av bestandsmål til maksimumsmål/eksakte mål mangler faglig forankring og er uakseptabel. NOAH er ikke kjent med noe annet land som har maksimumsmål for truede arter. I lys av FNs Naturpanels uttalelser per 2019, om status for ville dyr, ser NOAH på det som svært alvorlig at norske myndigheter viderefører en definisjon av bestandsmål som mangler naturfaglig og juridisk legitimitet.

Nemndas svar på uttalelsen fra NOAH – for dyrs rettigheter – kritiske til presise bestandsmål

Bestandsmålene er et politisk kompromiss mellom rovvilt og beitedyr, som rovviltnemnda er forpliktet til å styre etter.

Mattilsynet region nord –til avsnitt om forvaltningsmål

Mattilsynet er positiv til at et av hovedmålene er at det ikke skal tillates at rovvilt etablerer seg i B-områdene. Dette er viktig med tanke på tapsforebygging og dersom man skal kunne oppnå en forsvarlig dyrevelferd for beitedyrene i disse områdene. Av delmålene, vurderer Mattilsynet særlig målet om effektivt uttak av rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene og målet om å minimere tap av reinkalv og lam som viktige for beitedyras velferd. Vi støtter også at det er viktig å minimere alt tap av rein og sau, også tap forårsaket av rovvilt.

Nemndas svar på uttalelsen fra Mattilsynet region nord – til avsnitt om forvaltningsmål

Differensiert forvaltning av rovvilt er krevende, da rovviltartene bruker store områder, og de lever i større eller mindre grad av tamme beitedyr.

Delmål

1. Tillit og samarbeid mellom næring og forvaltning
2. Pålitelig bestandsberegning
3. Effektivt uttak av rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene
4. Minimere tap av reinkalv og lam
5. Forutsigbarhet og lokal medvirkning i rovviltforvaltninga
6. Regional rovviltforvaltning basert på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap
7. Lett tilgjengelig informasjon om økonomiske virkemidler
8. Rovviltnemnda skal være en tankesmie for forbedring innenfor vedtatt nasjonal rovviltpolitikk

NOAH – for dyrs rettigheter – forslag til mål

Oppsummert foreslår NOAH følgende mål:

- Planen bør legge opp til et bestandsnivå for hver art som garanterer den fastsatte målsetting som et minimum, ikke et maksimum.

- Mål om at rovdyrartene skal komme ut av status som truede arter, og en beskrivelse av hvordan og når man vil oppnå dette målet.
- Legge til rette for aksept og toleranse for rovdyr, og et mye større fokus på ikke-letale forebyggende tiltak. Å skyte enkeltindivider av rovdyr vil ikke løse problemet, siden nye dyr stadig vil ta deres plass. Ved å ikke iverksette ikke-dødelige forebyggende tiltak som hindrer rovdyr adgang til husdyr, vil nye rovdyr stadig komme til, uten at problemet stanses.
- Konfliktdemping bør også være fokusert på å skape aksept for rovdyrene (i stedet for å stadig skyte i hjel dyrene) – dette krever en kunnskapsbasert tilnærming, god forståelse for konflikten og hvilke tiltak som er mest effektive for å legge til rette for sameksistens.

Nemndas svar på uttalelse fra NOAH – for dyrs rettigheter – forslag til mål

Vi har en todelt målsetting om både beitedyr og rowilt i norsk natur. Når en isolert ser på rowiltet vil bestandsmålene være minimumsmål, men når en tar inn hensynet til beitenæringene, så balanseres disse hensynene på eksakte bestandsmål, hverken maksimum eller minimum.

Dagens rowiltpolitikk, som rowiltnemnda er satt til å forvalte deler av, gir ikke utsikter til at rowiltartene skal endre status i norsk rødliste.

Rovdyr i region 8 lever i større eller mindre grad av rein. Rowiltnemnda kjenner ikke effektive forebyggende tiltak som på en kostnadsmessig forsvarlig måte kan ivareta både rowiltets behov for mat og reinens behov for å leve. Kompromisset er bestandsmål.

Konfliktdemping gjennom formidling av kunnskap er viktig for aksept for rovdyr som trenger store sammenhengende leveområder der det finnes mat. Formidling og kunnskap er også viktig for aksept for næringsinteresser i beitedyr, hvor konseptet er å høste et overskudd uten å legge ned en innsats som er større enn gevinsten. I tillegg har dyreeier et ansvar for sine beitedyr sin velferd.

31/24 Rovviltnemnda konstituerer seg

Rovviltnemnda konstituerte seg og er fra 11.6.2024 slik sammensatt:

Fast medlem

Marlene Bråten, leder
Johan Johansen Eira, nestleder
Karen Anette Anti
Benjamin Furuly
Trine Noodt
Halgeir Strifeldt

Vara

Bjarne Rohde
Anne May Olli
Øystein Fossmo
Kristina Torbergsen
Thomas A Mølmann
Linda B. Randal

Representerer

Troms fylkekesting
Sametinget
Sametinget
Troms fylkekesting
Finnmark fylkekesting
Finnmark fylkekesting

32/24 Fremdriftsplan, neste møte

Saken ble ikke behandlet på møtet